

27.11.2008

Läsnaolovelvollisuus opetuksessa ja poissaolojen korvaaminen

Opiskelijoiden ja opettajakunnan taholta on pyydetty tulkintaa siitä, miten ja millä perusteilla poissaolokorvaavuuksia myönnetään läsnaolovelvollisuuden sisältäviltä kursseilta. Läsnaolovelvollisuus koskee kaikkea pienryhmäopetusta sekä luentosarjoja joihin opintosuunnitelmassa ei ole merkitty luentokertausta:

Osallistumisvelvollisuus koskee kaikkia niitä luentoja, joissa ei ole luentokertausta. (Kasvatustieteiden tiedekunnan opinto-opas 2007-2009, 198)

Kurssin vastuupettaja voi halutessaan järjestää pienryhmäopetuksesta osittain tai kokonaan vapauttavan näyttökokeen. Näyttökoe tulee kysymykseen ainoastaan perustaitojen opetukseen (esimerkiksi ATK ja pianonsoitto) liittyvillä kursseilla. Opetussuunnitelma antaa vastuupettajalle myös mahdollisuuden muuttaa kontaktiopetus itsenäiseksi työskentelyksi, esimerkiksi tehtäväksi. Viimeksi mainittua menettelyä tulee välttää.

Poissaolojen korvaaminen

Voimassaolevassa opintosuunnitelmaan (2007–2009) kirjattu poissaolojen korvaamista koskeva määräys on seuraava:

Pakottavasta syystä (esimerkiksi sairaus; syy selvitettävä opettajalle) opiskelija voi olla poissa pienryhmäopetuksesta enintään 10 % (esimerkiksi 20 tunnin harjoituksista 2 tuntia) sitä korvaamatta. Näistä syistä aiheutuneet pidemmät poissaolot, joita saa olla enintään puolet opintojaksoon kuuluvasta pienryhmäopetuksen tuntimäärästä, on kokonaisuudessaan korvattava opettajan määräämillä tehtävillä. Opettajan kanssa erikseen sovittu korvaava suoritustapa on voimassa kuusi kuukautta. Mikäli poissaoloja on enemmän kuin puolet pienryhmäopetuksen tuntimäärästä, opiskelijan on osallistuttava uudelleen kurssiin. (Kasvatustieteiden tiedekunnan opinto-opas 2007-2009, 198)

Poissaolon syy ratkaisee sen, täytyykö poissaolo korvata. Opetussuunnitelman laatijat ovat tuskin tarkoittaneet sitä, että sairastamalla voisi opiskella (koska alle 11%:n poissaoloa ei tarvitsisi korvata, jos poissaolon syy on ollut pakottava). Tämä johtaa ristiriitaan opetuksemme tavoitteiden kanssa. Ei voida lähteä siitä, että 10% jokaisesta kurssista on tavallaan ylimääräistä. Todettakoon, että opettajat voivat ehkäistä poissaolojen syntymistä esimerkiksi tarjoamalla sairastuneelle opiskelijalle paikan toisessa demoryhmässään.

- Kurssin opettajalla ei ole virkavelvollisuutta määrätä korvaavia tehtäviä. On kuitenkin toivottavaa, että korvausmahdollisuus annettaisiin sellaisissa tapauksissa, joissa opiskelijan poissaolo johtuu hänestä itsestään riippumattomista syistä tai pakottavista esteistä.
- Mikäli jakso koostuu pakollisista luennoista ja pienryhmäopetuksesta, lasketaan poissaolot erikseen kummankin opetusmuodon osalta.

- Kun poissaolo on vähintään 11% mutta enintään 50%, on korvaava tehtävä määrättävä – mikäli opettaja arvioi tehtävänannon ylipäättään mahdolliseksi (ellei poissaoloa voi korvata osallistumalla toisen ryhmän opetukseen).
- Kun poissaolo on enintään 10% kurssin kestosta, ei opettajan ole pakko määrätä korvaavaa tehtävää. Tehtävä voidaan kuitenkin määrätä tällaisessakin tapauksessa, mikäli se on opetussuunnitelmassa määrättyjen tavoitteiden toteuttamisen kannalta tarpeellista.
- Korvaavaa tehtävää ei voi määrätä (vaikka opettaja katsoisi sen mahdolliseksi), kun poissaolo ylittää puolet kurssin kestosta.
- Korvaavan tehtävän tulee olla aina läheisessä yhteydessä kurssilla käsiteltyihin asioihin. Tehtävän laajuus tulee pyrkiä mitoittamaan ottaen huomioon poissaolon kesto ja kurssin kohderyhmä.
- Korvausveloitteen syntyessä opiskelija saa ehdottaa korvaustapaa, jonka opettaja joko hyväksyy tai hylkää. Opettaja voi myös antaa tehtävän itse tai rakentaa tehtävänannon yhdessä opiskelijan kanssa keskustelemalla.

Kuppilapäivystys ja toimiminen opiskelijaedustajana

Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden kuppilapäivystys, toimiminen Opekkaan nimeämänä opiskelijaedustajana laitoksen toimikunnissa, työryhmissä, laitosneuvostossa tai tiedekuntaneuvostossa määritellään pakottavasta syystä tapahtuneeksi poissaoloksi. Sama koskee TYY:n ja SOOL:n edustajiston kokouksiin osallistumista. Poissaolon korvaaminen tapahtuu ensisijaisesti siten, että opiskelija osallistuu toisen pienryhmän vastaavaan opetukseen. Opettaja voi harkintansa mukaan määrätä korvaavan tehtävän kattamaan koko poissaolon, mikäli katsoo sen välttämättömäksi opintosuunnitelman tavoitteiden toteuttamisen kannalta. Korvaustavasta on sovittava aina erikseen opettajan kanssa.

Ohje astuu voimaan 1.1.2009 ja on voimassa toistaiseksi.

Heimo Nupponen

Lauri Kemppinen

Laitoksen johtaja

Laitoksen varajohtaja